

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.

przy uczestnictwie M. M.

o wpis do działu IV Księgi wieczystej Kw (...)0 hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 70 000 złotych, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 sierpnia 2008 r.,

zażalenia W. M. na postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 12 marca 2008 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w S. odrzucił apelację W. M., wniesioną od wpisu Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 grudnia 2007 r., jako wniesioną przez osobę nieuprawnioną. Sąd uznał, że apelująca nie należy do kręgu podmiotów wymienionych taksatywnie w § 2 art. 626¹ k.p.c. Stwierdził, że jako właściciel w dziale II przedmiotowej księgi wieczystej wpisany jest wyłącznie M. M., który przedmiotową nieruchomość nabył na podstawie aktu notarialnego umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu, sprzedaży i oddania gruntu w wieczyste użytkowanie z dnia 22 marca 1996 r. Podkreślił, że w chwili zawierania umowy był kawalerem, a w księdze wieczystej brak wpisów o objęciu tej nieruchomości wspólnością małżeńską.

W zażaleniu skarżąca wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie wieczystoksięgowe toczy się w trybie nieprocesowym, według przepisów normujących postępowanie w sprawach z zakresu prawa rzeczowego, o ile art. 626¹ – 626¹³ k.p.c. nie stanowią inaczej. Odrębne uregulowanie postępowania wieczystoksięgowego ma na celu usprawnienie tego postępowania oraz jego sformalizowanie. Temu celowi służy m.in. ograniczenie kręgu podmiotów mogących uczestniczyć w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Zgodnie z art. 626¹ § 2 k.p.c. uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego może być wnioskodawca, a także osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone, albo osoby, na rzecz których ma nastąpić wpis. Użycie słowa „tylko”, zgodnie z jego językowym rozumieniem, oznacza zawężenie kręgu podmiotów jedynie do wskazanych w treści przepisu.

Powołany przepis, wprowadzony do kodeksu postępowania cywilnego wraz z całym rozdziałem 6, dodanym ustawą z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy – Prawo o notariacie (Dz.U. Nr 63, poz. 635), zawęził w porównaniu do art. 510 k.p.c. krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego. Zawężenie kręgu potencjalnych uczestników jest związane z charakterem i celami tego postępowania.

Sąd Rejonowy w B. IV Wydział Ksiąg Wieczystych w dniu 19 grudnia 2007 r. dokonał wpisu w dziale IV księgi wieczystej K.w. nr (...)0 hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 70.000 zł na rzecz Skarbu Państwa Urzędu Skarbowego w B. na podstawie wniosku z dnia 11 września 2007 r. Zawiadomienie o dokonaniu wpisu zostało doręczone W. M. jako uczestniczce postępowania, która została wymieniona jako właściciel nieruchomości. Od dokonanego wpisu uczestniczka wniosła apelację w dniu 18 stycznia 2008 r. Jednak w wyniku zarządzenia Sądu Rejonowego w B. z dnia 6 marca 2008 r. Dz. K.w. nr (...)07, K.w. nr (...)0 doszło do sprostowania wcześniejszego zawiadomienia w ten sposób, że pominięto W. M., zaś jako osobę, której winno zostać doręczone zawiadomienie o wpisie, obok wnioskodawcy, wskazano wyłącznie M. M. Zawiadomienie o wpisie nie jest orzeczeniem sądu, lecz jedynie technicznym sposobem powiadomienia uprawnionych uczestników o treści wpisu. Oznacza to, że wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej do kwoty 70.000 zł nie dotyczy nieruchomości należącej do W.

M. Obciążona nieruchomości wchodzi wyłącznie w skład majątku osobistego M. M., którego to nieruchomości została obciążona ww. hipoteką.

Rację ma w tej sytuacji Sąd Okręgowy podnosząc, że apelacja wniesiona przez W. M. ulegała, zgodnie z art. 373 k.p.c., odrzuceniu. Jakkolwiek uzasadnienie postanowienia Sądu uznać należy za zbyt lakoniczne, to podjęte rozstrzygnięcie jest prawidłowe. W ramach kontroli dokonywanej w trybie powołanego przepisu sąd drugiej instancji bada bowiem dopuszczalność apelacji także pod względem podmiotowym, a apelację od wpisu może wnieść jedynie osoba, która może być uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2004 r., III CZ 46/04, niepubl.).

Skarżąca nie jest osobą, której prawa zostały wykreślone lub obciążone zaskarżonym przezeń wpisem ani też osobą, na rzecz której wpis miał nastąpić. Nie należy zatem do kręgu uczestników postępowania w sprawie, w której dokonano zaskarżonego przezeń wpisu (art. 626¹ § 2 k.p.c.). W. M. nie wykazała innej podstawy prawnej, które przyznawało by jej legitymację do udziału w sprawie. Nie jest zatem legitymowana do wniesienia apelacji od dokonanego wpisu (art. 626¹⁰ § 3 k.p.c.). W chwili orzekania przez Sąd Okręgowy, wniesiona przez W. M. apelacja jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu.

Odrzucenie apelacji jest równoznaczne z odmową dopuszczenia jej do dalszego udziału w sprawie. Nietrafny jest argument dotyczący pozbawienia jej prawa do rozpoznania sprawy w co najmniej dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym. Brak udziału w dalszym postępowaniu nie prowadzi do naruszenia praw i interesów skarżącej. Skuteczną ochronę osób, których prawa zostałyby ewentualnie naruszone przez dokonany wpis, a które nie są uczestnikami tego postępowania, zapewnia powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (art. 10 ust. 1 u.k.w.h.). Roszczenie dochodzone tym powództwem może być ujawnione w księdze wieczystej przez wpis ostrzeżenia (art. 10 ust. 2 u.k.w.h.).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).